

Asia: VN/28640/2020-TEM-1

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

- **Yleinen palaute esitysluonnoksesta**

-

1) Työttömyysturvatehtävien laajempi siirto

KEHA-keskus kannattaa esitystä työttömyysturvatehtävien laajemmasta siirtämisestä TE-toimistoilta kokeilualueiden kunnille, koska vastuu asiakkaan palveluprosessista on siirtynyt kunnille. Näin työttömyysturvaan liittyvät tehtävät hoidettaisiin yhden luukun periaatteella muun asiakaspalvelun yhteydessä eikä kahden eri toimijan välisen tiedonkulun aiheuttamia viiveitä ja mahdollisia vääristymiä syntyisi.

KEHA-keskus puoltaa HE:ssä esitettyä näkemystä siitä, että kuntakokeiluihin siirrettäväksi esitetty työvoimapoliittisten lausuntojen antaminen ei aiheuta sellaista työmäärälisäystä eikä sellaisia uusia osaamistarpeita, jotka antaisivat perusteen siirtää lisää TE-toimiston virkamiehiä kuntakokeiluihin kokeilulain 19 §:n ja virkamieslain 20 §:n nojalla.

KEHA-keskus pitää myös työttömyysturvatehtävien siirron ajankohtaa erittäin perusteltuna sekä HE:ssä todettujen asiakastietojärjestelmämuutosten, että vireillä olevan TE-hallinnon sisällä tehtävän eräiden työttömyysturvatehtävien keskittämisen aikataulun johdosta.

KEHA-keskus kannattaa työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen tehtävien muuttamista kunnan antamien lausuntojen osalta vastaavaksi kuin TE-toimistojen sekä lausunnon antamista kokeilualueiden kuntien asiakkaiden osalta Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä.

Kuntakokeilu vastaa kokeilujen henkilöstön perehdyttämisestä työttömyysturvaan liittyviin tehtäviin. Koska kyseessä työttömyysturvalainsäädännön soveltaminen, Uudenmaan ELY-keskuksen oikeudellisen palvelun tuki ja neuvonta kokeilukunnille korostuu.

2) Asiakkuuden siirtäminen kokeilun aikana

Esityksen mukaan asiakas voitaisiin työllisyyden edistämisen kuntakokeilun aikana siirtää toisen kokeilukunnan tai takaisin työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi asiakkaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi, asiakkaan kannalta epätarkoituksenmukaisen asiakassuhteen välttämiseksi tai muusta perustellusta syystä.

Esityksessä tulisi asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun takia avata tarkemmin, mitä tarkoitetaan epätarkoituksenmukaisen asiakassuhteen välttämällä sekä muulla perustellulla syyllä. Myös mitä konkreettisesti tarkoitetaan siirrosta tiedottamisella, tulee tarkentaa.

Onko muu perusteltu syy siirtää takaisin TE-toimiston asiakkuuteen mm. IPS (Sijoita ja valmenna) -hanke, jonka tarkoituksena on työn kautta kuntouttaa vakavista mielenterveysongelmista kärsiviä asiakkaita? Hanke on osa Työkykyohjelmaa (STM+TEM) ja mielenterveysstrategian toteuttamista. STM:n erillirahoittamassa hankkeessa 2021–2022 pilotoidaan IPS-mallia ja hanketoimijoina on HUS sekä Uudenmaan TE-toimisto. Kummallekin organisaatiolle on hankerahalla palkattu 9 työvalmentajaa + vetäjä. Asiakasohjaus IPS-hankkeeseen tapahtuu yksilöllisesti ja sovitusti HUS:n psykiatrisen poliklinikan kautta. Asiakas rekisteröityy työnhakijaksi ja ohjautuu sen jälkeen sovitulle työvalmentajalle yksilölliseen palveluun. IPS-mallissa jo sairausloman ja psykiatrisen hoidon aikana henkilölle haetaan työpaikka, jossa kuntoutua. Hoitoon kytketään työpaikalla tehtävä kuntoutus ja tuki sekä psykiatrisen hoitotiimin tuki. Eivätkö nämä yksittäiset vakavia mielenterveyshäiriöitä potevat asiakkaat kuulu siihen ryhmään, joita ei ole järkevää kesken kuntoutusprosessin ohjata kuntakokeiluun? Mikäli asiakas ilmoittaa sairausloman aikana olevansa kokopäivätyöhön käytettävissä, työllisyysstatus on O2 työtön.

Esityksen mukaan asiakkaan tulee esittää pyyntö kotikuntansa mukaan määräytyvälle TE-toimistolle, mutta miten pyyntö tulee esittää jää epäselväksi esityksestä. Esityksen mukaan asiakas voitaisiin siirtää myös toisen kokeilukunnan asiakkaaksi sillä lisäedellytyksellä, että kohdekunta suostuu siirtoon. Selvittääkö TE-toimisto, suostuuko toinen kokeilukunta siirtoon? Onko riskinä se, että kokeilukunta asiakkaan palvelutarpeen mukaisten palvelujen puuttuessa neuvoo asiakasta pyytämään siirtoa takaisin TE-toimiston asiakkuuteen? Tekeekö yksittäinen asiantuntija päätöksen siirrosta toisen kokeilukunnan tai takaisin TE-toimiston asiakkaaksi? Jos asiakkaan pyyntöön asiakkuuden siirtämisestä ei suostuta, tuleeko tehdä päätös?

Esityksessä mainitaan, että valtakunnallisen ohjeistuksen menettelyllä voidaan yhdenmukaistaa ja vähentää menettelyn kehittämistä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa TE-toimistolle. Kuka vastaa ohjeistuksen tekemisestä?

3) Muut muutokset

Pitäisikö kokeilun päättymiseen liittyvissä siirtymäsäännöksissä ottaa kantaa siihen, voiko kokeilualue tehdä palkkatuki- ja starttirahapäätöksiä sekä tukea omaehtoisia opintoja, jotka alkavat kokeilun päättymisen jälkeen? Tämän linjauksen puute havaittiin edellisen kokeilun päättyessä 2018.

- **Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muutosehdotuksista (2. lakiehdotus)**

-

- **Kommentit työttömyysturvalain muutosehdotuksesta (3. lakiehdotus)**

-

- **Kommentit työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muutosehdotuksista (4. lakiehdotus)**

KEHA-keskuksen mielestä ehdotettu muutos käyttöoikeuden myöntämisestä myös viranomaiseen työsuhteessa olevalle henkilölle, joka hoitaa kyseessä olevassa laissa säädettyjä tehtäviä on kannatettava.

Ukkonen Kirsti
KEHA-keskus